GR

TALK 2 me

Funded by the European Union

LES TÊTES DE L'ART
ART PARTICIPATIF | ACCOMPAGNEMENT
COOPÉRATION INTERNATIONALE

centro creazione cultura

SYNERGY OF MUSIC THEATRE

szubjektív értékek alapítvány

Instituto Andaluz de Formación y Mercado

Εισαγωγή

Το παρόν φυλλάδιο σας προσκαλεί να ανακαλύψετε πώς η δημιουργικότητα και η τέχνη μπορούν να αποτελέσουν ισχυρά εργαλεία για την εκμάθηση γλωσσών και τη γεφύρωση πολιτισμών. Αντανακλά την κοινή πεποίθηση της ευρωπαϊκής μας σύμπραξης ότι η γλωσσική μάθηση μπορεί να είναι διασκεδαστική, κοινωνική και βαθιά ανθρώπινη, όταν αναπτύσσεται μέσα από την καλλιτεχνική έκφραση και τη συλλογική εμπειρία.

Η κοινοπραξία

Το Talk2Me φέρνει κοντά πέντε οργανισμούς από τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Ελλάδα και την Ουγγαρία, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στους τομείς του πολιτισμού, της εκπαίδευσης και της συμπερίληψης. Συνεργαζόμενοι στο πλαίσιο του διεθνούς δικτύου ROOTS & ROUTES International, συνδυάζουν συμπληρωματική τεχνογνωσία στη μη τυπική εκπαίδευση, τις παραστατικές τέχνες και την εργασία με τη νεολαία (youthwork), με στόχο την προώθηση μιας πιο συμπεριληπτικής και πολυγλωσσικής Ευρώπης.
Εταίροι:

- Les Têtes de l'Art (Γαλλία) – συντονιστικός οργανισμός, με εξειδίκευση στις συμμετοχικές και κοινοτικές τέχνες.
- IAFM (Ισπανία) – εκπαιδευτικός οργανισμός με εμπειρία στη διδασκαλία γλωσσών μέσω του θεάτρου.
- SMouTh (Ελλάδα) – καλλιτεχνικός οργανισμός που αναπτύσσει δημιουργικά εργαλεία για την συμπερίληψη.
- Centro di Creazione e Cultura (Ιταλία) – πολιτιστικό κέντρο που συνδέει την εκπαίδευση με τη σύγχρονη τέχνη.
- Subjective Values Foundation (Ουγγαρία) – μη κυβερνητική οργάνωση που καταπολεμά τις διακρίσεις μέσω κοινωνικής και καλλιτεχνικής δράσης.

Μπορείτε να μάθετε περισσότερα για κάθε οργανισμό σαρώνοντας τους συνδέσμους στο τέλος του φυλλαδίου.

Γιατί αυτό το φυλλάδιο;

Η παρούσα έκδοση δημιουργήθηκε με σκοπό να μοιραστεί μεθόδους, προβληματισμούς και καλλιτεχνικά εργαλεία που δοκιμάστηκαν στην Ευρώπη στο πλαίσιο του έργου Talk2Me (2024–2026). Απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, youth workers, εκπαιδευτές/τριες, μη κυβερνητικές οργανώσεις και καλλιτέχνες που επιθυμούν να υποστηρίξουν τη γλωσσική και κοινωνική συμπερίληψη νέων μεταναστών μέσα από δημιουργικές και συμμετοχικές δραστηριότητες.
Αποτελεί συνέχεια και εξέλιξη της εμπειρίας του προηγούμενου έργου Erasmus+ DeTalks (2018–2020), το οποίο διερεύνησε τη μη λεκτική επικοινωνία στη γλωσσική μάθηση. Το Talk2Me προχωρά ένα βήμα παραπέρα, συνδυάζοντας την καλλιτεχνική έκφραση, τον γλωσσικό πειραματισμό και τον διαπολιτισμικό διάλογο.

Αφετηρία και ανάγκες

Σε πολλά ευρωπαϊκά περιβάλλοντα, οι νέοι με μεταναστευτικό υπόβαθρο αντιμετωπίζουν εμπόδια στην εκπαίδευση και στην πρόσβαση σε ίσες ευκαιρίες, τα οποία συχνά συνδέονται με τη γλώσσα. Οι παραδοσιακές μέθοδοι διδασκαλίας ενδέχεται να μην ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους για συναισθηματική ασφάλεια, αναγνώριση της ταυτότητάς τους και δημιουργική αυτοέκφραση. Το Talk2Me ανταποκρίνεται σε αυτές τις ανάγκες, αξιοποιώντας την τέχνη ως χώρο συνάντησης και ενδυνάμωσης, όπου όλοι και όλες μπορούν να μάθουν, να εκφραστούν και να νιώσουν ότι ανήκουν.

Στόχοι και προσέγγιση

Οι βασικοί στόχοι του έργου είναι:

- η διευκόλυνση της γλωσσικής πρόσβασης μέσω δημιουργικών και καλλιτεχνικών πρακτικών·
- η ενδυνάμωση νέων με μεταναστευτικό υπόβαθρο ως ενεργών συμμετεχόντων και δημιουργών πολιτισμού·
- η καινοτομία στην εργασία με τη νεολαία (youthwork), μέσα από τη σύνδεση του καλλιτεχνικού, κοινωνικού και εκπαιδευτικού πεδίου.

Η προσέγγιση του έργου βασίζεται στη συν-δημιουργία, τον πειραματισμό και την ανταλλαγή καλών πρακτικών, μέσα από εργαστήρια, καλλιτεχνικές φιλοξενίες και εκπαιδευτικές δράσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Γιατί η τέχνη λειτουργεί

Η τέχνη ενισχύει τη φαντασία, τη δημιουργικότητα και την ενσυναίσθηση – τρία βασικά συστατικά για τη γλωσσική μάθηση. Μέσα από την κίνηση, τον ρυθμό και την αφήγηση, και πάνω απ' όλα μέσα από το παιχνίδι, οι συμμετέχοντες εκφράζονται πέρα από τις λέξεις, ανακαλύπτοντας εκ νέου την αυτοπεποίθηση και το κίνητρό τους. Όπως δείχνει η έρευνα στην παιδαγωγική και τη δημιουργικότητα, η καλλιτεχνική μάθηση ενεργοποιεί τόσο τη γνωστική όσο και τη συναισθηματική εμπλοκή, μετατρέποντας τη γλώσσα σε μια βιωμένη, ενσώματη εμπειρία και όχι σε μια απλή άσκηση σχολικής τάξης.

Η ερευνητική μας προσέγγιση βασίζεται σε πολυετή κοινή εμπειρική γνώση που έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο μιας κοινοπραξίας η οποία συνδυάζει διαφορετικές μορφές εξειδίκευσης από τον πολιτιστικό, εκπαιδευτικό και κοινωνικό τομέα. Υφιστάμενες μελέτες στην πολυγλωσσική και διαπολιτισμική εκπαίδευση ενισχύουν επίσης αυτή την οπτική, αναδεικνύοντας τον τρόπο με τον οποίο οι καλλιτεχνικές μέθοδοι καλλιεργούν το κίνητρο, τη συναισθηματική εμπλοκή και την ουσιαστική αλληλεπίδραση στη γλωσσική μάθηση. Μέσα από στενή συνεργασία με σχολές γλωσσών και κοινωνικούς οργανισμούς που εργάζονται με μετανάστες, έχουμε παρατηρήσει συστηματικά πώς και γιατί οι δημιουργικές πρακτικές προσφέρουν μια αποτελεσματική και ενδυναμωτική διαδρομή προς τη γλωσσική συμπερίληψη.

Κοιτάζοντας μπροστά

Η εμπειρία του Talk2Me δεν ολοκληρώνεται με αυτό το φυλλάδιο. Αντίθετα, ανοίγει δρόμους για μελλοντικές συνεργασίες, νέα εργαστήρια και βιώσιμα δίκτυα που συνδέουν καλλιτέχνες, εκπαιδευτικούς και κοινότητες. Ελπίζουμε να εμπνεύσει και άλλους να συνεχίσουν να διερευνούν πώς η Έκφραση – η Δημιουργικότητα – η Γλώσσα μπορούν να συμβάλουν στη διαμόρφωση μιας πιο συμπεριληπτικής και πολυγλωσσικής Ευρώπης.

Οδηγίες χρήσης του φυλλαδίου

Το παρόν φυλλάδιο απευθύνεται σε όλους όσους πιστεύουν ότι η γλωσσική μάθηση μπορεί να είναι δημιουργική και ανθρωποκεντρική – εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτές/τριες, youthworkers, συντονιστές/τριες ΜΚΟ και καλλιτέχνες που εργάζονται με νέους και νέες, ιδίως με νεοαφιχθέντες ή άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο. Μπορεί επίσης να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για σχολεία, πολιτιστικά κέντρα και τοπικές κοινότητες που ενδιαφέρονται να συνδυάσουν την τέχνη με την εκπαίδευση.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα εργαλεία με πολλούς τρόπους: ως αυτόνομες ασκήσεις ή συνδυαστικά, στο πλαίσιο ολοκληρωμένων εργαστηρίων. Κάθε εργαλείο είναι προσαρμόσιμο – σε διαφορετικές ηλικίες, γλώσσες και μαθησιακά πλαίσια. Μια σύντομη σημείωση στην αρχή κάθε εργαλείου προτείνει τρόπους χρήσης ή προσαρμογής του ανάλογα με την ομάδα σας. Μη διστάσετε να πειραματιστείτε, να συνδυάσετε τα εργαλεία μεταξύ τους και να δώσετε χώρο στις ομάδες να συν-δημιουργήσουν τις δικές τους εκδοχές. Στόχος δεν είναι η πιστή εφαρμογή μιας σταθερής μεθόδου, αλλά η καλλιέργεια της περιέργειας, του διαλόγου και της αυτοέκφρασης. Τα εργαλεία παρουσιάζονται με τυχαία σειρά. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε κάθε εργαλείο ξεχωριστά ή να συνδυάσετε περισσότερα, ανάλογα με τις ανάγκες σας, προσαρμόζοντάς τα στο δικό σας πλαίσιο.

Για να εμβαθύνετε την κατανόησή σας, μπορείτε να παρακολουθήσετε βίντεο των καλλιτεχνών και των συντονιστών/τριών που συμμετείχαν στο έργο. Οι προβληματισμοί τους ζωντανεύουν τα εργαλεία και αναδεικνύουν την ποικιλομορφία των προσεγγίσεων σε όλη την Ευρώπη.

Δείτε τα βίντεο στη λίστα αναπαραγωγής Talk2Me στο κανάλι YouTube του ROOTS & ROUTES International. Μπορείτε επίσης να σαρώσετε τον παρακάτω κωδικό QR για να αποκτήσετε πρόσβαση στα βίντεο!

Θερμές ευχαριστίες σε όλους και όλες τους/τις συμμετέχοντες/ουσες, καλλιτέχνες και οργανισμούς που κατέστησαν δυνατή αυτή τη συλλογική διαδρομή. Οι φωνές και οι εμπειρίες τους βρίσκονται στον πυρήνα αυτού του φυλλαδίου.

Τέλος, αξίζει να θυμόαμαστε ότι η Παρούσα έκδοση αΠοτελεί ένα σύνολο εργαλείων και όχι μια ολοκληρωμένη μέθοδο. Προσφέρει έμΠνευση και καθοδήνηση — μια ανοιχτή Πρόσκληση για Προσαρμογή, αναστοχασμό και συνέχιση της οικοδόμησης δημιουργικών διαδρομών για τη συμΠερίληψη και την Πολυγλωσσική μάθηση.

Εργαλεία

Σώματα στη μουσική

Εκπαιδεύτρια	Διάρκεια	Απαιτήσεις χώρου	Γλωσσικό επίπεδο
Léa Good	90'	Μέσα ή έξω	A1-B1

Απαιτήσεις/εξοπλισμός

- Ποικιλία μουσικών αποσπασμάτων που παραπέμπουν σε διαφορετικά ύφη (π.χ. μουσική ταινιών δράσης, ρομαντική μουσική, τρομακτική μουσική, μουσική γουέστερν κ.ά.)
- Αυτοκόλλητα σημειώματα (Post-it) με μέρη του σώματος
- Χαρτιά και στυλό
- Χαρτιά με ρήματα που σχετίζονται με το σώμα (π.χ. ξύνω, κάνω εμετό, φτερνίζομαι κ.ά.)
- Προβολή ή ανάρτηση διαγράμματος του ανθρώπινου σώματος με αναγεγραμμένες τις ονομασίες των μερών (για επίπεδο A1)

Στόχος και θέμα

Το εργαλείο αυτό στοχεύει στην ανάπτυξη λεξιλογίου που σχετίζεται με το σώμα.
Η εργασία με ποικίλα μουσικά ύφη έχει ως στόχο να καταστήσει τη διερεύνηση αυτή ευχάριστη, υποστηρίζοντας παράλληλα τη σωματική κίνηση και την προφορική έκφραση.
Επιπλέον, δίνει τη δυνατότητα βελτίωσης της άρθρωσης, μέσα από την επανάληψη του ίδιου διαλόγου σε διαφορετικά μουσικά ύφη, εμπλουτίζοντας ταυτόχρονα το λεξιλόγιο των συμμετεχόντων.

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

Βεβαιωθείτε ότι υποστηρίζετε τα ζευγάρια κατά τη συγγραφή των διαλόγων τους, ώστε αυτοί να προσαρμόζονται στο επίπεδο δυσκολίας και στο μήκος που αντιστοιχεί σε κάθε άτομο. Είναι σημαντικό να επιτευχθεί μια ισορροπία ανάμεσα σε επαρκή πολυπλοκότητα, που να επιτρέπει την πρόοδο, και σε επαρκή ευκολία, ώστε η δραστηριότητα να μπορεί να ολοκληρωθεί χωρίς άγχος, ευνοώντας τη μάθηση και την επανάληψη.

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Η αξιολόγηση μπορεί να πραγματοποιηθεί στο τέλος κάθε άσκησης ή του εργαστηρίου.
Μπορεί να αξιοποιηθεί για την εδραίωση και την τυπική αποτύπωση της γνώσης, καθώς και για τη διόρθωση ή την αρχειοθέτηση των διαλόγων.
Επιπλέον, μπορεί να συμβάλει στον εντοπισμό των σημείων ευκολίας ή/και ευχαρίστησης, καθώς και των δυσκολιών που αντιμετώπισαν οι συμμετέχοντες.

Δραστηριότητες

1
5'
Μασάζ/warm-up

- Βάλτε απαλή μουσική και σταθείτε σε κύκλο.
- Ένας-ένας, κάνει μασάζ στα μέρη του σώματός του από πάνω προς τα κάτω. Καθώς η ομάδα προθερμαίνεται, ονομάζετε κάθε μέρος του σώματος και προσκαλείτε την ομάδα να το επαναλάβει.

2
5'
Το σώμα οδηγεί

- Ενώ η ομάδα απλώνεται στον χώρο, ακολουθεί ένα μέρος του σώματος που ονομάζετε. Π.χ. αν αναφέρετε τον αγκώνα, η ομάδα θα κινηθεί στον χώρο σε διαφορετικά ύψη, σαν να την καθοδηγεί ο αγκώνας.
- Προσθέστε διαδοχικά διαφορετικά μουσικά κομμάτια, προσκαλώντας την ομάδα να αφήσει τη διάθεση της μουσικής να επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο κινείται.

3
15'
Αγώνας Post-it

- Χωρίζετε την ομάδα σε μικρο-ομάδες 2-5 ατόμων.
- Τοποθετήστε έναν αριθμό από post-it με διαφορετικά μέρη του σώματος. Κάθε ομάδα θα πρέπει να έχει το δικό της σετ post-it, τοποθετημένο πίσω από μια γραμμή.
- Προβάλετε ή αναρτήστε το διάγραμμα του ανθρώπινου σώματος με τα μέρη του σώματος.
- Σε κάθε ομάδα, ένα άτομο στέκεται ακίνητο σαν «άγαλμα», τουλάχιστον 4 μέτρα από την άλλη πλευρά της γραμμής.
- Με ζωηρή μουσική, κάθε ομάδα προσπαθεί να τοποθετήσει όλα τα post-it της στη σωστή θέση πάνω στο σώμα του/της συμπαίκτη/τριας που παριστάνει το άγαλμα.
- Μόνο ένα άτομο από κάθε ομάδα επιτρέπεται να βρίσκεται στην άλλη πλευρά της γραμμής κάθε φορά και μπορεί να κρατά μόνο ένα post-it.
- Η πρώτη ομάδα που ολοκληρώνει τη δραστηριότητα κερδίζει.

Στη συνέχεια, όλη η ομάδα ελέγχει αν κάθε post-it έχει τοποθετηθεί στη σωστή θέση.

4
5'
Fashion show από σώμα σε σώμα

- Με ζωηρή μουσική, η ομάδα παρελαύνει ανά ζευγάρια ανάμεσα σε δύο σειρές, ενώ η υπόλοιπη ομάδα την ενθαρρύνει.

Περιορισμός: πρέπει να αγγίζονται με δύο μέρη του σώματός τους, τα οποία ονομάζει τα ονομάζετε εσείς, με αποτέλεσμα να κινούνται με έναν απρόσμενο και αδέξιο τρόπο.

5
15'
Δημιουργία ζευγαριών

- Μοιράστε τα χαρτιά με τα ρήματα, τοποθετημένα ανάποδα.
- Με μουσική χωρίς λόγια, κινούνται στον χώρο, επαναλαμβάνοντας συνεχώς το ρήμα που τους έχει ανατεθεί.
- Πρέπει να βρουν το ταίρι τους μέσα σε αυτό το «ομιλητικό πλήθος».
- Προσθέστε μουσική για να δυσκολέψετε την άσκηση και να ενθαρρύνετε την ομάδα να μιλά δυνατά και με υπερβολική άρθρωση.

Μόλις σχηματιστούν τα ζευγάρια, καλούνται να κάνουν την υπόλοιπη ομάδα να μαντέψει το ρήμα τους, χρησιμοποιώντας παντομίμα.

6
15'
Δημιουργία διαλόγων

- Κάθε ζευγάρι γράφει έναν απλό διάλογο λίγων γραμμών, που να περιλαμβάνει το ρήμα που έχει ανατεθεί στο συγκεκριμένο ζευγάρι.

7
30'
Παίζοντας με την μουσική

- Σχηματίστε δύο σειρές αντικριστά.
- Κάθε ζευγάρι παρουσιάζει τον διάλογό του.
- 1η εκτέλεση: με πολύ απλό τρόπο.
- 2η εκτέλεση: με μουσική γουέστερν, σε στυλ καουμπόι.
- Εφαρμόστε την ίδια αρχή σε περισσότερες εκτελέσεις, χρησιμοποιώντας διαφορετικά μουσικά ύφη.

Τα βήματα 6 και 7 μπορούν επίσης να επαναληφθούν αυτόνομα, ανεξάρτητα από την υπόλοιπη ακολουθία, με διαφορετικές θεματικές.

Ντουμπλάζ

Εκπαιδεύτρια	Διάρκεια	Απαιτήσεις χώρου	Γλωσσικό επίπεδο
Léa Good	55'	Μέσα ή έξω	A2-C2

Απαιτήσεις/Εξοπλισμός

- Φύλλα χαρτιού
- Μαρκαδόροι
- Μία μπάλα

Στόχος και θέμα

- Ενίσχυση της προφορικής έκφρασης / απελευθέρωση του δημόσιου λόγου
- Ενθάρρυνση της ανάγνωσης της παραγλωσσικής επικοινωνίας
- Εμπλουτισμός λεξιλογίου

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικές θεματικές που είναι σχετικές με την ομάδα.

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

Είναι σημαντικό να δίνεται έμφαση στην αποδόμηση των κινήσεων της ομάδας και να ενθαρρύνονται να παίρνουν τον χρόνο τους, ώστε το παιχνίδι να είναι ευχάριστο και προσβάσιμο για όλους και όλες. Η θεματική που θα επιλεγεί για τη συγκεκριμένη άσκηση θα πρέπει να περιλαμβάνει σαφείς αλληλεπιδράσεις μεταξύ δύο ατόμων. Παραδείγματα: ιατρική επίσκεψη, συνέντευξη εργασίας, παραγγελία σε εστιατόριο κ.ά.

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Είναι σημαντικό να μην διορθώνεται η ομάδα κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Ωστόσο, στο τέλος κάθε γύρου μπορεί να είναι χρήσιμο να επανεξετάζονται όσα ειπώθηκαν και να συζητούνται σημεία γραμματικής ή λεξιλογίου, με στόχο τη διόρθωση ή τη βελτίωσή τους.

Δραστηριότητες

1 — 20'
Χτίζοντας ένα κοινό λεξιλόγιο

- Σε αυτό το στάδιο, κάθε άτομο γράφει μία λέξη σε ένα φύλλο χαρτιού, τη διαβάζει δυνατά και στη συνέχεια την τοποθετεί στο κέντρο του χώρου.
- Η ομάδα σχηματίζει έπειτα έναν κύκλο γύρω από τις λέξεις αυτές.
- Τα μέλη της ομάδας πετούν μια μπάλα ο ένας στον άλλο και σε κάθε ρίψη πρέπει να λένε μια διαφορετική λέξη.
- Στη συνέχεια, επαναλαμβάνουν την ίδια δραστηριότητα χωρίς να μπορούν να βασίζονται στις λέξεις, οι οποίες πλέον έχουν καλυφθεί. Σε αυτό το στάδιο μπορούν επίσης να προσθέσουν νέες λέξεις.
- Τέλος, το λεξιλόγιο αναρτάται σε έναν τοίχο (οι αρχικές λέξεις μαζί με τις νέες).

2 — 20'
Μεταγλώττιση μιας πρότασης

- Ένα-ένα, τα μέλη της ομάδας προτείνουν μια κοινή πρόταση στη μητρική τους γλώσσα, η οποία περιλαμβάνει μία από τις λέξεις που έχουν παρουσιαστεί προηγουμένως. Συνδέουν την πρόταση αυτή με μια χειρονομία.
- Στη συνέχεια, το άτομο επαναλαμβάνει την πρόταση και τη χειρονομία χωρίς να βγάζει ήχο, κινούμενο μόνο τα χείλη.
- Κατά τη δεύτερη αυτή εκτέλεση, ένα άλλο μέλος της ομάδας «ντουμπλάρει» τη φωνή στη γλώσσα-στόχο.
- Τέλος, η ομάδα συγκρίνει τις δύο προτάσεις και συζητά ομοιότητες ή μετατοπίσεις στο νόημα μεταξύ των δύο γλωσσών.

3 — 15'
Μεταγλώττιση μιας σκηνής

- Δύο μέλη της ομάδας (Α και Β) παρουσιάζουν μια βουβή σκηνή σχετική με το θέμα της ημέρας.
- Στη συνέχεια, επαναλαμβάνουν την ίδια σκηνή, ενώ δύο άλλα μέλη της ομάδας (Γ και Δ) «ντουμπλάρουν» τις φωνές τους.

Είναι σημαντικό τα άτομα που παίζουν τη σκηνή και εκείνα που κάνουν το ντουμπλάζ να είναι καλά συνδεδεμένα μεταξύ τους. Τα μέλη Α και Β θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το γλωσσικό επίπεδο των μελών Γ και Δ, ώστε να προτείνουν εκφράσεις και καταστάσεις προσαρμοσμένες στις δυνατότητές τους.

Πιθανές παραλλαγές / επεκτάσεις
για επίπεδα B2–C2

Α/ Τα μέλη Α και Β είναι εκείνα που μιλούν, ενώ τα μέλη Γ και Δ υπαγορεύουν στάσεις του σώματος τις οποίες οι Α και Β οφείλουν να μιμούνται, συνεχίζοντας παράλληλα να μιλούν.
Β/ Προετοιμάστε αποσπάσματα ταινιών και ζητήστε από την ομάδα να ντουμπλάρει τους χαρακτήρες μετά από αρκετές προβολές.

Δημιουργία καλλιτεχνικής εγκατάστασης

Εκπαιδεύτρια	Διάρκεια	Απαιτήσεις χώρου	Γλωσσικό επίπεδο
Krisztina Scholtz	110'-140'	Κατάλληλος για μέγεθος της ομάδας με τραπέζια & καρέκλες.	Όλα τα επίπεδα

Απαιτήσεις/εξοπλισμός

- Καθημερινά αντικείμενα (με ετικέτα που αναγράφει το όνομα του αντικειμένου)
- Χαρτόνι
- Επιλεγμένα «απορρίμματα» (πλαστικό, χαρτί κ.ά.)
- Ψαλίδια
- Κόλλα
- Χρώματα
- Πινέλα
- Χρωματιστό χαρτί

Σκοπός και θέμα

Ένας από τους στόχους είναι τα μέλη της ομάδας να μάθουν και να ενισχύσουν την ονομασία αντικειμένων μέσα από παιχνίδια που βασίζονται στη χρήση και την ονομασία τους. Επιλέγοντας ένα προσωπικό αντικείμενο, μπορούν να εκφράσουν σημαντικές πληροφορίες για τον εαυτό τους. Το παιχνίδι με τα αντικείμενα σε ομαδικό πλαίσιο υποστηρίζει την ομαδική συνοχή, τη συνεργασία και τη δημιουργικότητα με μη λεκτικό τρόπο. Η συνεργατική δημιουργία που ακολουθεί στοχεύει επίσης στα ίδια στοιχεία, με παρόμοιο τρόπο.

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

Ενθαρρύνετε την ομάδα να επιλέξει αντικείμενα που την εκπροσωπούν και να μοιραστεί τις επιλογές της με άνεση. Κατά τη διάρκεια των εγκαταστάσεων, καθοδηγήστε γρήγορες, συνεργατικές δημιουργίες γύρω από τις δοσμένες θεματικές. Για την «Πόλη των Ονείρων», ενισχύστε τον ομαδικό καταιγισμό ιδεών, το σκίτσο και την κατασκευή μακέτας, χρησιμοποιώντας με ασφάλεια τα παρεχόμενα υλικά. Διασφαλίστε ότι κάθε ομάδα παρουσιάζει την πόλη της, προβλέποντας χρόνο για σεβαστή συζήτηση και αναγνώριση όλων των συνεισφορών.

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Το εργαστήριο εστιάζει στην ικανότητα της ομάδας να εκφράζει την προσωπική της ταυτότητα μέσω αντικειμένων, ενώ μαθαίνει και εξασκεί λεξιλόγιο ξένης γλώσσας, μέσω των αντικείμενων. Αποτιμά τις δεξιότητές στη συνεργασία, τη δημιουργικότητα και τη μη λεκτική επικοινωνία κατά τα στάδια της καλλιτεχνικής εγκατάστασης Επιπλέον, λαμβάνεται υπόψη ο αναστοχασμός γύρω από τη μαθησιακή διαδικασία και η ενεργή συμμετοχή κατά τις παρουσιάσεις, προκειμένου να αποτιμηθεί η πρόοδος στη γλωσσική μάθηση, τη δημιουργικότητα και την ομαδική εργασία.

szubjektív értékek alapítvány

Δραστηριότητες

1 Εισαγωγή και επιλογή αντικειμένων

1. Πάνω στο τραπέζι θα βρείτε διάφορα καθημερινά αντικείμενα (π.χ. μπάλα, ρολόι τοίχου, πολύμπριζο κ.ά.), το καθένα με ετικέτα που αναγράφει το όνομά του.
2. Παρακαλούμε επιλέξτε ένα αντικείμενο που νιώθετε ότι αντιπροσωπεύει κάτι σημαντικό για εσάς.
3. Όταν όλα τα μέλη της ομάδας έχουν επιλέξει αντικείμενο, ο συντονιστής περνά διαδοχικά από την ομάδα.
4. Όταν έρθει η σειρά σας:
5. – Πείτε το όνομά σας.
6. – Ονομάστε το αντικείμενο που επιλέξατε (η ομάδα επαναλαμβάνει το όνομα δυνατά).
7. – Δείξτε το αντικείμενό σας σε όλους.
8. – Μοιραστείτε, αν το επιθυμείτε, τον λόγο για τον οποίο επιλέξατε αυτό το αντικείμενο.
9. Μετά τη σειρά σας, κοιτάξτε ένα άλλο μέλος της ομάδας, πείτε το όνομά του (αν το γνωρίζετε) και δώστε σε εκείνον τον λόγο.

2 Εγκατάσταση αντικειμένων (*Installation*)

1. Θα σας ζητηθεί να δημιουργήσετε μια εγκατάσταση χρησιμοποιώντας το αντικείμενο που επιλέξατε και άλλα αντικείμενα από το τραπέζι.
2. Κάθε εγκατάσταση θα έχει μια συγκεκριμένη θεματική.
3. Θα έχετε στη διάθεσή σας 2 λεπτά για κάθε θεματική.
4. Οι θεματικές των εγκαταστάσεων περιλαμβάνουν:

– Δάσος
– Παιδική χαρά
– Σχολείο
– Πόλη

Μετά την ολοκλήρωση κάθε εγκατάστασης, θα παρουσιάσετε σύντομα τι δημιουργήσατε και το νόημα που έχει.

3 Μακέτα της πόλης των ονείρων

1. Τώρα σχηματίστε ομάδες των τριών ατόμων.
2. Ξεκινήστε συζητώντας και κάνοντας καταιγισμό ιδεών για το πώς θα έμοιαζε η ιδανική σας πόλη.
3. Αν μπορούσατε να είστε οτιδήποτε μέσα στην πόλη, τι θα ήταν αυτό;
4. Τι είδους χώροι ή υποδομές θα θέλατε να δημιουργήσετε;
5. Στη συνέχεια, σχεδιάστε την Πόλη των Ονείρων σας σε χρωματιστό χαρτί.
6. Σκεφτείτε δρόμους, πλατείες, κτίρια και κάθε άλλο σημαντικό στοιχείο που θέλετε να συμπεριλάβετε.
7. Μόλις ολοκληρώσετε το σχέδιό σας, ο συντονιστής θα δώσει στην ομάδα σας ένα χάρτινο κουτί.

5. Ο συντονιστής τοποθετεί επίσης τα υλικά πάνω στο τραπέζι:

– Ανακυκλώσιμα υλικά (πλαστικό, χαρτί κ.ά.)
– Κόλλα, ψαλίδια, χρώματα, πινέλα και χρωματιστό χαρτί

6. Χρησιμοποιήστε τα υλικά αυτά για να δημιουργήσετε μια μακέτα της φανταστικής σας πόλης.
7. Όταν ολοκληρωθούν οι μακέτες, κάθε ομάδα δίνει ένα όνομα στην πόλη της.
8. Οι τελικές δημιουργίες εκτίθενται πάνω στα τραπέζια.
9. Ένα μέλος από κάθε ομάδα παρουσιάζει την πόλη του και τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας έχουν τη δυνατότητα να κάνουν ερωτήσεις σχετικά με αυτήν.

Νοητικός χάρτης πόλης

Εκπαιδεύτρια	Διάρκεια	Απαιτήσεις χώρου	Γλωσσικό επίπεδο
Krisztina Scholtz	110'	Εσωτερικός χώρος — μεγάλος, αναλόγως την ομάδα, τραπέζια και καρέκλες.	όλα τα επίπεδα

Απαιτήσεις/Εξοπλισμός

- Αντίγραφο χάρτη της γειτονιάς
- Χρωματιστοί μαρκαδόροι
- Κηρομπογιές
- Χρώματα
- Ψαλίδια
- Κόλλα
- Χρωματιστό χαρτί

Σκοπός και θέμα

Γνωριμία με την πόλη και τη γειτονιά, εμβάθυνση της αίσθησης του «ανήκειν» και ενίσχυση της μεταξύ τους γνωριμίας.

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

Ξεκινήστε με συστάσεις βασισμένες στην κίνηση και παρατηρήστε τον εσωτερικό χώρο, σημειώνοντας τι σας εκπλήσσει, τι σας αρέσει ή δεν σας αρέσει και τι σας κάνει να νιώθετε ασφάλεια. Συνεχίστε με εξερεύνηση του εξωτερικού χώρου σε μικρές ομάδες, χαρτογραφώντας σημεία που έχουν νόημα για εσάς και αισθητηριακές εμπειρίες. Επιστρέφοντας στον εσωτερικό χώρο, δημιουργήστε έναν προσωπικό νοητικό χάρτη χρησιμοποιώντας όποια υλικά επιθυμείτε και στη συνέχεια παρουσιάστε και εξηγήστε τις επιλογές σας στην ομάδα.

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Τα μέλη της ομάδας δείχνουν τι έμαθαν αναγνωρίζοντας χώρους, περιγράφοντας αισθήσεις και μοιραζόμενα προσωπικές εμπειρίες στη γλώσσα-στόχο. Οι νοητικοί χάρτες και οι ομαδικές παρουσιάσεις αναδεικνύουν την κατανόησή τους για τη γειτονιά, την ικανότητά τους να χρησιμοποιούν νέο λεξιλόγιο, καθώς και την αυξανόμενη αίσθηση αυτοπεποίθησης και του ανήκειν.

szubjektív értékek alapítvány

Δραστηριότητες

1 Εισαγωγή και εξερεύνηση του χώρου

1. Ας ξεκινήσουμε με έναν σύντομο γύρο συστάσεων. Ένα-ένα τα μέλη της ομάδας λένε το όνομά τους και κάνουν μια κίνηση — κάτι απλό, για να αρχίσουμε να κινούμαστε.
2. Τώρα, προσπαθήστε να οραματιστείτε τον χώρο στον οποίο βρίσκεστε, αλλά από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Αφιερώστε λίγο χρόνο για να περπατήσετε στον χώρο, δίνοντας προσοχή στο φως και τη σκιά, στα χρώματα, στα σχήματα — απλώς παρατηρήστε τα διαφορετικά στοιχεία του χώρου.
3. Καθώς εξερευνάτε, αναζητήστε:

– κάτι που σας εκπλήσσει,
– κάτι που σας αρέσει,
– κάτι που δεν σας αρέσει,
– κάτι που σας κάνει να νιώθετε ασφάλεια.

Αφού σκεφτείτε πάνω σε αυτά, σχηματίστε μια μικρή ομάδα των τριών ατόμων και μοιραστείτε όσα ανακαλύψατε.

3 Χαρτογράφηση και δημιουργική έκφραση

1. Μόλις επιστρέψετε, συγκεντρωθείτε στο τραπέζι σας μαζί με την ομάδα σας.
2. Χρησιμοποιώντας ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού, δημιουργήστε τον νοητικό σας χάρτη. Οι τοποθεσίες δεν χρειάζεται να αποτυπώνονται ακριβώς όπως είναι στην πραγματικότητα· αρκεί να αντικατοπτρίζουν τις προσωπικές σας αντιλήψεις και εμπειρίες από τα μέρη που επισκεφθήκατε.

5 Έκθεση και παρουσίαση

1. Όταν ολοκληρωθούν όλοι οι χάρτες, θα πραγματοποιηθεί μια συλλογική έκθεση.
2. Κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τον νοητικό της χάρτη στις υπόλοιπες ομάδες, εξηγώντας το νόημα και τη σημασία των σημείων που επέλεξε, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο τα αποτύπωσε.

2 Εξερεύνηση εξωτερικού χώρου

1. Για το επόμενο μέρος, θα βγούμε έξω. Σχηματίστε νέες ομάδες 3 ή 4 ατόμων.
2. Κάθε ομάδα λαμβάνει έναν χάρτη και ένα μολύβι. Καθώς περπατάτε, εστιάστε στις ακόλουθες αποστολές:

– Βρείτε κάτι που σας φαίνεται χαρακτηριστικό της χώρας.
– Βρείτε ένα σημείο όπου ακούγεται μουσική.
– Βρείτε ένα σημείο όπου μπορείτε να μυρίσετε κάτι ευχάριστο.
– Βρείτε ένα σημείο όπου όλοι νιώθετε ασφάλεια.
– Βρείτε ένα σημείο που σας θυμίζει το σπίτι.

3. Καθώς προχωράτε, σημειώστε κάθε μία από αυτές τις τοποθεσίες στον χάρτη σας με ένα σύμβολο. Μπορείτε επίσης να τραβήξετε φωτογραφίες ή, αν το επιθυμείτε, να κάνετε frottage. Για το frottage, τοποθετήστε ένα φύλλο χαρτιού πάνω σε μια επιφάνεια με υφή και τρίψτε από πάνω με μολύβι ή κηρομπογιά, ώστε να αποτυπωθεί η υφή.

Έχετε στη διάθεσή σας 30 λεπτά για αυτή τη διαδρομή. Στη συνέχεια συναντιόμαστε ξανά στο σημείο που έχουμε συμφωνήσει.

4 Υλικά & σχεδιασμός

1. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ποικιλία υλικών για να δημιουργήσετε τον χάρτη σας — χρώματα, κιμωλίες, μαρκαδόρους, χρωματιστό χαρτί — οτιδήποτε σας βοηθά να εκφράσετε τις διαφορετικές πλευρές της διαδρομής και των εμπειριών σας.
2. Θυμηθείτε ότι εδώ το ζητούμενο είναι η δημιουργικότητα, οπότε μη διστάσετε να συμπεριλάβετε ό,τι θεωρείτε σημαντικό.

Παγωμένες εικόνες

Εκπαιδεύτριες	Διάρκεια	Απαιτήσεις χώρου	Γλωσσικό επίπεδο
Δέσποινα Μπουνίτση, Λυδία Πάντζιου	65'	Εσωτερικός χώρος με κατάλληλος για προβολή	Η συμμετοχή είναι δυνατή ακόμη και χωρίς προηγούμενη γνώση της γλώσσας.

Απαιτήσεις/εξοπλισμός

Προτζέκτορας, τοίχος ή οθόνη προβολής

Σκοπός και θέμα

Συνεργασία, εκμάθηση και επανάληψη λέξεων/εκφράσεων, πειραματισμός με την έκφραση μέσω του σώματος και δημιουργική αξιοποίηση της τέχνης της φωτογραφίας.

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

Διασφαλίστε ότι ο χώρος είναι ασφαλής και κατάλληλα προετοιμασμένος για προβολή. Υποστηρίξτε την ομάδα στη δημιουργία καθαρών και εκφραστικών ομαδικών εικόνων και ελέγξτε την κατανόηση του νέου λεξιλογίου. Διευκολύνετε την ισόρροπη συνεργασία μέσα στις ομάδες και ενθαρρύνετε απλές αλλά ουσιαστικές στάσεις του σώματος. Κατά την επιλογή φόντου, καθοδηγήστε τα μέλη της ομάδας ώστε η εικόνα να υποστηρίζει τις λέξεις. Διατηρήστε τις παρουσιάσεις θετικές και συμπεριληπτικές.

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Τα μαθησιακά αποτελέσματα αξιολογούνται μέσω της παρατήρησης της εμπλοκής της ομάδας, της συνεργασίας και της χρήσης λέξεων ή σύντομων φράσεων που συνδέονται με χειρονομίες και εικόνες. Ο κύκλος κλεισίματος, όπου κάθε μέλος της ομάδας μοιράζεται μία λέξη και μία χειρονομία για την εμπειρία του, υποστηρίζει τον αναστοχασμό γύρω από τη μάθηση, τη συναισθηματική εμπλοκή και τη δυναμική της ομάδας.

Δραστηριότητες

1
10'
Καλωσόρισμα ομάδας

- Καλωσορίστε την ομάδα σχηματίζοντας έναν κύκλο και ζητήστε από κάθε μέλος να παρουσιάσει τη διάθεση με την οποία έρχεται, χρησιμοποιώντας μια χειρονομία.
- Η ομάδα επαναλαμβάνει τη λέξη και τη χειρονομία.

3
20'
Παγωμένες εικόνες

- Κάθε μέλος της ομάδας κρατά τη λέξη ή την έννοια που μοιράστηκε στο προηγούμενο στάδιο ή εργαστήριο (π.χ. στη δραστηριότητα «συλλογικό κολάζ») ή, εναλλακτικά, μία από τις λέξεις-κλειδιά που αναδύθηκαν τότε. Είναι χρήσιμο οι λέξεις να είναι γραμμένες σε εμφανές σημείο.
- Στη συνέχεια σχηματίζονται μικρές ομάδες των 3 ή 4 ατόμων και καλούνται να συνδυάσουν τις λέξεις τους και να βρουν έναν κοινό χώρο ή πλαίσιο όπου όλες αποκτούν νόημα.
- Μπορούμε να τους δώσουμε έτοιμες εικόνες (π.χ. παραλία, τράπεζα, πάρκο, δωμάτιο κ.ά.), αλλά ιδανικά ενθαρρύνονται να τραβήξουν οι ίδιοι μια φωτογραφία, να βρουν μία στο διαδίκτυο ή ακόμη και να δημιουργήσουν μια εικόνα που τους εκφράζει, χρησιμοποιώντας εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης. Με έναν από αυτούς τους τρόπους, επιλέγουν το περιβάλλον–εικόνα που θα αναδείξει τις λέξεις που έχουν επιλέξει.

2
20'
Ενεργοποίηση

- Ένα μέλος της ομάδας δημιουργεί μια δράση, παίρνοντας θέση στον χώρο, και 4 ακόμη μέλη της ομάδας συμπληρώνουν την εικόνα ένα-ένα. Παράδειγμα: Το μέλος Α παίζει ποδόσφαιρο, το μέλος Β του κάνει τάκλιν, το μέλος Γ παίρνει τη θέση του τερματοφύλακα, το μέλος Δ γίνεται θεατής και παρακολουθεί με αγωνία
- Όταν ολοκληρωθεί η εικόνα, ένα άλλο μέλος ξεκινά μια νέα εικόνα, π.χ. πικνίκ, μια ομάδα που βλέπει ταινία, μια ουρά στην τράπεζα, ένα οικογενειακό τραπέζι, μια ορχήστρα που παίζει μουσική κ.ά.
- Στο τέλος κάθε εικόνας, όλοι μαζί δίνουν έναν τίτλο, μία λέξη ή μια σύντομη φράση στη γλώσσα-στόχο, με τη βοήθεια του συντονιστή ή εργαλείων μετάφρασης. Επαναλάβετε και μεταφράστε αν χρειάζεται.
- Αν είναι απαραίτητο, επαναλάβετε και μεταφράστε κάθε λέξη σε όλες τις γλώσσες, ώστε όλοι να κατανοούν το νόημά της. Παραδείγματα: τρώμε μαζί, βλέπουμε μια ταινία, διασκεδάζουμε μαζί.

4
15'
Παρουσίαση

- Οι επιλεγμένες εικόνες προβάλλονται στη συνέχεια με τον προτζέκτορα και λειτουργούν ως φόντο.
- Έπειτα, κάθε ομάδα, έχοντας τις λέξεις-κλειδιά και την εικόνα–περιβάλλον, δημιουργεί με τα σώματά της παγωμένες εικόνες που αποτυπώνουν το περιεχόμενο των λέξεων, όπως έγινε και στην αρχή του εργαστηρίου.

Στο τέλος, η ομάδα λέει επίσης μία λέξη ή μια σύντομη φράση, σαν η εικόνα να «ζωντανεύει» — π.χ. παγωτό, φίλοι, ποδόσφαιρο… με εικόνα–περιβάλλον: ένα πάρκο.

Οι φράσεις που αναπτύσσουν μπορούν να προσαρμόζονται στο γλωσσικό τους επίπεδο, από μία λέξη έως έναν σύντομο, ολοκληρωμένο διάλογο.

Συλλογικό κολάζ

Εκπαιδεύτριες
Δέσποινα Μπουνίτση, Λυδία Πάντζιου

Διάρκεια
60'

Απαιτήσεις χώρου
Μέσα ή έξω

Γλωσσικό επίπεδο
Η μέθοδος αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ακόμη και χωρίς καμία γνώση της γλώσσας και να προσαρμοστεί για κάθε επίπεδο

Απαιτήσεις/εξοπλισμός
- Περιοδικά με διαφορετικές εικόνες
- Ψαλίδια
- Κόλλα
- Χρωματιστό χαρτόνι
- Λευκός πίνακας

Προαιρετικά: κάμερα, μικρόφωνο ή smartphone με δυνατότητα εγγραφής βίντεο/ήχου

Στοπός και θέμα
Έκφραση και αναγνώριση ζητημάτων που τους απασχολούν, με στόχο την εκμάθηση σχετικού λεξιλογίου. Στο τέλος, δημιουργείται ένα συλλογικό κολάζ. Τόσο η διαδικασία όσο και το τελικό αποτέλεσμα μπορούν να αξιοποιηθούν ως αφετηρία για μελλοντικά εργαστήρια. Επιπλέον, η διαδικασία μπορεί να τεκμηριωθεί με τη χρήση της τεχνικής time-lapse.

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση
Προσπαθήστε να συγκεντρώσετε περιοδικά από ποικίλες θεματικές και πιθανά ενδιαφέροντα — π.χ. ταξίδια, αθλητισμός, φαγητό, τρόπος ζωής, μόδα, μουσική/τέχνη, περιβάλλον — ώστε όλοι να μπορούν να βρουν μια εικόνα με την οποία να σχετιστούν.

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων
Σε κύκλο, κάθε μέλος της ομάδας λέει μία λέξη και κάνει μια χειρονομία που εκφράζει το συναίσθημά του για τη διαδικασία. Η ομάδα επαναλαμβάνει τη λέξη και τη χειρονομία.

Δραστηριότητες

1
10'
Warm-up

Καλωσορίζουμε την ομάδα σε κύκλο και ζητάμε από κάθε μέλος να μοιραστεί τη διάθεσή του με μία λέξη και μια χειρονομία/κίνηση. Η ομάδα επαναλαμβάνει τη λέξη και τη χειρονομία.

2
10'
Επιλογή εικόνων

Στη συνέχεια, ζητείται από τα μέλη της ομάδας να επιλέξουν και να κόψουν, με όποιον τρόπο επιθυμούν, εικόνες από περιοδικά που αισθάνονται ότι εκφράζουν θέματα τα οποία τους ενδιαφέρουν. Αν τα μέλη της ομάδας δεν γνωρίζουν τη γλώσσα, οι οδηγίες μπορούν να δοθούν μέσω παντομίμας.

3
10'
Συλλογικό κολλάζ

Στη συνέχεια, δημιουργούν όλοι μαζί ένα κολάζ. Η διαδικασία της διαδοχικής επικόλλησης των εικόνων στο χαρτόνι μπορεί να καταγραφεί με τη χρήση της τεχνικής time-lapse.

4
15'
Ανακάλυψη λέξεων-κλειδιών

- Παρατηρώντας το τελικό αποτέλεσμα, η ομάδα προσπαθεί να συγκεντρώσει τα θέματα που την απασχολούν σε λέξεις-κλειδιά (π.χ. εργασία, σχέσεις, συγκρούσεις, οικογένεια, παρέα, υγεία, ταξίδια, χρήματα, αγάπη κ.ά.), μαθαίνοντάς τες και εξηγώντας το νόημά τους.
- Οι λέξεις-κλειδιά που προκύπτουν γράφονται σε έναν πίνακα ή σε ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού, ώστε να οπτικοποιηθούν και να γίνουν πιο εύκολα απομνημονεύσιμες. Οι εικόνες και οι λέξεις συνδυάζονται, επιτρέποντας σε όλους να κατανοήσουν το περιεχόμενο των λέξεων, ακόμη και χωρίς γνώση της γλώσσας.

5
10'
Εξάσκηση & ηχογράφηση «Μου αρέσει...»

Η συντονιστική ομάδα εισάγει τη φράση «Μου αρέσει...» στη γλώσσα-στόχο. Στη συνέχεια, ο κύκλος της ομάδας επαναλαμβάνει ολόκληρη τη φράση, χρησιμοποιώντας τις λέξεις που έμαθε στο βήμα 4, π.χ. «Μου αρέσουν τα λουλούδια», «Μου αρέσει να κολυμπάω στη θάλασσα».
Οι φράσεις μπορούν να είναι περισσότερο ή λιγότερο σύνθετες, ανάλογα με το επίπεδο της ομάδας. Ένας τελευταίος γύρος ηχογράφησης κάθε μέλους της ομάδας και ακρόασης των ηχογραφήσεων μπορεί να αποτελέσει ένα όμορφο κλείσιμο του εργαστηρίου.

Ανάλογα με το επίπεδο εξοικείωσης με τη γλώσσα, οι φράσεις που στοχεύουμε να διδάξουμε μπορούν να είναι απλές ή πιο σύνθετες και πλούσιες.

Ηχομονωτικό γυαλί

Εκπαιδεύτριες	Διάρκεια	Απαιτήσεις χώρου	Γλωσσικό επίπεδο
Δέσποινα Μπουνίτση, Λυδία Πάντζιου	120΄–180΄ (με δυνατότητα διαχωρισμού σε δύο εργαστήρια)	Ήσυχος χώρος	Η μέθοδος έχει μπορεί να προσαρμοστεί σε ευρύτερο φάσμα επιπέδων, με έμφαση στη μη λεκτική επικοινωνία και την ανάπτυξη της γλώσσας.

Απαιτήσεις/εξοπλισμός

- Χαρτιά
- Μαρκαδόροι
- Μαυροπίνακας

Σκοπός και θέμα

- Κατανόηση προκλήσεων και αναγκών
- Ενδυνάμωση και υποστήριξη επαγγελματιών με νέες ιδέες
- Αποτίμηση αναγκών: εντοπισμός βασικών δυσκολιών στη συνύπαρξη και την επικοινωνία ατόμων με διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά υπόβαθρα
- Δοκιμή δημιουργικών–καλλιτεχνικών εργαλείων που μπορούν να αξιοποιηθούν για την επεξεργασία αναγκών και προβλημάτων

Διερεύνηση βιωματικών τρόπων με τους οποίους η τέχνη συμβάλλει στην ανάπτυξη ψυχοκοινωνικών δεξιοτήτων

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

Είναι σημαντικό όλες οι απόψεις και οι ιδέες να εκφράζονται ελεύθερα. Η συνεργασία των μελών της ομάδας μπορεί να οδηγήσει σε ενδιαφέρουσες προτάσεις.

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Ενθαρρύνουμε μια συζήτηση βασισμένη στις εξής ερωτήσεις:
– Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας;
– Πώς αισθανθήκατε για τη συνολική εμπειρία;

Δραστηριότητες

1
10'
Γνωριμία & ενεργοποίηση

Τα μέλη της ομάδας συστήνονται λέγοντας τα ονόματά τους ένα-ένα. Στη συνέχεια δίνεται μια συνθήκη και καλούνται να αυτοσχεδιάσουν κατά τη σύστασή τους:
«Έχετε αργήσει στη δουλειά και προσπαθείτε να δώσετε μια δικαιολογία που να ξεκινά από το πρώτο γράμμα του ονόματός σας».

Παράδειγμα:
Τάνια: «Συγγνώμη που άργησα, είχε πολλή κίνηση στον δρόμο.»
Άννα: «Συγγνώμη που άργησα, δεν χτύπησε το ξυπνητήρι.»

2
15'
Ηχομονωτικό γυαλί

Θεατρικός αυτοσχεδιασμός – παντομίμα.
Η ομάδα χωρίζεται σε ζευγάρια. «Βρίσκεστε στον χώρο εργασίας σας. Ανάμεσα σε εσάς και το άλλο μέλος του ζευγαριού υπάρχει ένα ηχομονωτικό τζάμι. Μπορείτε να βλέπετε ο ένας τον άλλον, αλλά δεν μπορείτε να ακούτε. Παρ' όλα αυτά, πρέπει να τον/την προειδοποιήσετε ότι υπάρχει μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης (π.χ. φωτιά, έλεγχος στη δουλειά, πάρτι-έκπληξη, επιθεώρηση, ασθενοφόρο κ.ά.). Χρησιμοποιήστε το σώμα σας, τις εκφράσεις, τη φαντασία ή οποιοδήποτε άλλο μέσο για να μεταδώσετε σωστά την πληροφορία στον συνάδελφό σας».

3
10'
Συζήτηση & συμπεράσματα

- Πώς νιώσατε;
- Τι ήταν αυτό που σας δυσκόλεψε;
- Τι ήταν αυτό που σας βοήθησε;

4
15'
Ανάγκες & δυσκολίες

Μέσα από ομαδική ανταλλαγή, συζητήστε και καταγράψτε τις ανάγκες και τις δυσκολίες που εντοπίζετε στην επικοινωνία με άλλους, ιδιαίτερα όταν εργάζεστε με άτομα που μιλούν διαφορετική γλώσσα. Όσοι εργάζονται με αυτόν τον πληθυσμό έχουν χρήσιμες εμπειρίες να μοιραστούν.

5
15'
Αναζήτηση καλλιτεχνικών εργασλείων

Μέσα από έναν καταιγισμό ιδεών, καταγράφουμε διάφορα καλλιτεχνικά μέσα ή εργαλεία που μπορούν να εφαρμοστούν σε καλλιτεχνικές ομάδες, όπως παιχνίδι ρόλων, παντομίμα, φωτογραφία, ζωγραφική ή σχέδιο, κολάζ, μουσική, ρυθμός, τραγούδι, κίνηση, χορογραφία και πολλά ακόμη.

6
15'
Διαμόρφωση προτάσεων

Συζητάμε σε ομάδες και διαμορφώνουμε προτάσεις, αντιστοιχίζοντας τις δυσκολίες και τις ανάγκες με τα καλλιτεχνικά μέσα μέσω των οποίων μπορούμε να τις επεξεργαστούμε.
Για παράδειγμα:
– Εντοπίζουμε μια δυσκολία λόγω έλλειψης λεξιλογίου. Σχεδιάζουμε αντικείμενα ή καταστάσεις που μας είναι δύσκολο να εκφράσουμε με λέξεις και τα μοιραζόμαστε με την ομάδα. Η ομάδα μας βοηθά να βρούμε τις κατάλληλες λέξεις για να περιγράψουμε το αντικείμενο ή την κατάσταση.
– Εντοπίζουμε μια δυσκολία στη συνεργασία και την ανάγκη για μοίρασμα και ομαδικό συντονισμό. Εργαζόμαστε με παιχνίδια ρυθμού και προσπαθούμε να συνεργαστούμε μέσα από αυτά.

7
10'
Παρουσίαση των προτάσεων

Παρουσίαση όλων των ιδεών στην ολομέλεια

Εγώ είμαι

Εκπαιδεύτρια	Διάρκεια	Απαιτήσεις χώρου	Γλωσσικό επίπεδο
Susannah Iheme	40΄–70΄ (ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας και τις προτεινόμενες παραλλαγές)	Μεγάλος, άδειος χώρος, ιδανικά εσωτερικός για καλύτερη ακουστική. Δυνατή και η υλοποίηση σε εξωτερικό χώρο.	Όλα τα επίπεδα

Απαιτήσεις/εξοπλισμός

- Μερικές καρέκλες, σε περίπτωση που κάποιο άτομο χρειαστεί να καθίσει κατά τη διάρκεια της πρακτικής.
- Πίνακας και κιμωλία ή ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού και μαρκαδόροι, ή οποιοδήποτε άλλο μέσο για την καταγραφή σημειώσεων που να είναι ορατές σε όλη την ομάδα.

Σκοπός και θέμα

Το εργαλείο αυτό στοχεύει στην εστίαση της προσοχής στον τρόπο με τον οποίο παρουσιαζόμαστε μπροστά σε ένα κοινό, στη χρήση της αναπνοής και της φωνής, στην άρθρωση των λέξεων κατά την ομιλία και στον βαθμό επίγνωσης του σώματός μας. Μπορεί επίσης να λειτουργήσει ως ένα ευχάριστο icebreaker, βοηθώντας την ομάδα να γνωριστεί μεταξύ της.

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

- Προσπαθήστε να δημιουργήσετε έναν ασφαλή χώρο.
- Δώστε ιδιαίτερη προσοχή στις ασκήσεις αναπνοής, ώστε να μη νιώσει κανείς ζάλη (αν χρειαστεί, προτείνετε να καθίσουν).
- Φροντίστε και υποστηρίξτε όσα μέλη της ομάδας μπορεί να νιώσουν άβολα. Διατηρήστε τον παιχνιδιάρικο χαρακτήρα και την ελαφρότητα της άσκησης.
- Μην αφήνετε την ομάδα να πιστέψει ότι υπάρχει σωστός ή λάθος τρόπος· αντίθετα, προτείνετε τρόπους ενίσχυσης της αυτοπεποίθησης.

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Προσπαθήστε να δημιουργήσετε έναν ασφαλή χώρο. Δώστε ιδιαίτερη προσοχή στις ασκήσεις αναπνοής, ώστε να μη νιώσει κανείς ζάλη (αν χρειαστεί, προτείνετε να καθίσουν).

Φροντίστε και υποστηρίξτε όσα μέλη της ομάδας μπορεί να νιώσουν άβολα. Διατηρήστε τον παιχνιδιάρικο χαρακτήρα και την ελαφρότητα της άσκησης.

Μην αφήνετε την ομάδα να πιστέψει ότι υπάρχει σωστός ή λάθος τρόπος· αντίθετα, προτείνετε τρόπους ενίσχυσης της αυτοπεποίθησης.

centro creazione cultura

Δραστηριότητες

1 Κάντε ένα κύκλο

2 10'
Warm-up

Προετοιμάστε το σώμα ώστε να είναι έτοιμο, συνειδητό και ανοιχτό, δημιουργώντας μια σταθερή βάση για την πρακτική. Ονομάστε με ακρίβεια κάθε μέρος του σώματος και εξηγήστε πώς θα πρέπει να τοποθετείται. Μπορείτε ελεύθερα να περιγράψετε και τον δικό σας τρόπο σωματικής προετοιμασίας.
Παράδειγμα: Πέλματα παράλληλα και σταθερά, γόνατα λυγισμένα και χαλαρά, ίσια πλάτη, ανοιχτό στήθος, πλατιοί ώμοι, μακρύς αυχένας, νιώστε το κεφάλι να κρέμεται απαλά από το ταβάνι, χέρια χαλαρά στο πλάι.

4 ± 20' ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας
Σύσταση με αναπνοή

- Αλλάξτε θέσεις μέσα στον κύκλο για να «ξυπνήσουν» το σώμα και το μυαλό.
- Στη συνέχεια, προσκαλέστε την ομάδα να συστηθεί λέγοντας «Το όνομά μου είναι...», χρησιμοποιώντας την πρώτη άσκηση αναπνοής: χέρια στην κοιλιά, εισπνοή για 4 χρόνους και εκπνοή για 4 (ή περισσότερους) χρόνους, προφέροντας ολόκληρη τη φράση.
- Ενθαρρύνετε καθαρή και δυνατή ομιλία, χωρίς να πιέζεται η αναπνοή.
- Κάντε έναν γύρο στον κύκλο, ώστε κάθε μέλος της ομάδας να εκτελέσει την άσκηση.

6 10'-20'
Άσκηση αναπνοής ερώτησης & απάντησης

- Αλλάξτε θέσεις μέσα στον κύκλο για να «ξυπνήσουν» το σώμα και το μυαλό.
- Στη συνέχεια, διατηρώντας τον κύκλο αλλά με τυχαίο τρόπο, ένα μέλος της ομάδας επιλέγει ένα βλέμμα, εστιάζει σε αυτό και απευθύνει μια ερώτηση, ακολουθώντας το μοτίβο της πρώτης άσκησης αναπνοής (π.χ. «Πόσων ετών είσαι;», «Από πού είσαι;», «Ποιο είναι το αγαπημένο σου μέρος στον κόσμο;»).
- Το άλλο μέλος απαντά επίσης χρησιμοποιώντας το ίδιο μοτίβο αναπνοής. Η διαδικασία συνεχίζεται με τον ίδιο τρόπο.

3 10'
Ασκήσεις αναπνοής

- Τοποθετήστε τα χέρια στην κοιλιά και αναπνεύστε εισπνέοντας και εκπνέοντας από την κοιλιά. Κατά την εισπνοή, η κοιλιά φουσκώνει και τα χέρια απομακρύνονται· κατά την εκπνοή, η κοιλιά αδειάζει.
- Εισπνοή για 4 χρόνους και εκπνοή για 4 χρόνους, από τη μύτη.
- Δεύτερη άσκηση αναπνοής:
- Εισπνεύστε από τη μύτη μετρώντας μέχρι το 4· εκπνεύστε από το στόμα σε 20 σύντομες, δυναμικές εκπνοές.

5 10'
Παιχνίδι ρίψης ονομάτων

- Αλλάξτε θέσεις μέσα στον κύκλο για να «ξυπνήσουν» το σώμα και το μυαλό.
- Στη συνέχεια, ξεκινήστε να παίζετε με τη δεύτερη άσκηση αναπνοής.
- Κάθε μέλος της ομάδας αναζητά το βλέμμα ενός άλλου μέσα στον κύκλο, εστιάζει σε αυτό και προφέρει το δικό του όνομα σαν να πετά μια μπάλα: «πετά» το όνομά του με την ίδια ενέργεια που χρησιμοποιήθηκε στην άσκηση αναπνοής.
- Μετά από λίγο, ακολουθώντας τον ίδιο μηχανισμό, αρχίζουν να λένε το όνομα του ατόμου στο οποίο κοιτούν.

Μπορούμε να δουλέψουμε με αριθμούς, το αλφάβητο, ρήματα, σύνθετες προτάσεις ή συγκεκριμένες θεματικές. Ο λόγος μπορεί να κατευθυνθεί όπου επιθυμεί η συντονιστική ομάδα, ανάλογα με το επίπεδο της ομάδας και τις αντιδράσεις που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της πρακτικής. Χρησιμοποιήστε τον πίνακα για την καταγραφή σημειώσεων.

Τοποθετούμαι στον χώρο

Εκπαιδεύτρια	Διάρκεια	Απαιτήσεις χώρου	Γλωσσικό επίπεδο
Marina Arienzale	60΄ για το πρώτο session και 30΄ για τα επόμενα. Απαιτούνται τουλάχιστον 4.	Μέσα	A2-B1

Απαιτήσεις/Εξοπλισμός

- Ταινία (κολλητική)
- Μαρκαδόροι
- Αυτοκόλλητα σημειώματα (Post-it) σε 3 διαφορετικά χρώματα
- Κινητό τηλέφωνο με κάμερα

Σκοπός και θέμα

Στόχος είναι η δημιουργία ενός ασφαλούς και ελεύθερου χώρου, όπου μπορεί να εκφραστεί και να μοιραστεί όχι μόνο η γλωσσική μάθηση, αλλά η κουλτούρα και η προσωπική ιστορία του καθενός. Στόχος της είναι η ενεργοποίηση μιας ισότιμης ανταλλαγής, όπου όλοι αντλούν από τη δική τους γλώσσα και τη μεταφέρουν στη γλώσσα που μαθαίνουν. Η ομάδα έχει την ελευθερία να εξερευνήσει τις θεματικές που προτιμά, αξιοποιώντας τα ψηφιακά εργαλεία. Μέσα από τη χρήση του χώρου, προσεγγίζονται θέματα που συνδέονται με την καθημερινή ζωή και εμπλουτίζεται το λεξιλόγιο. Η φωτογραφική τεκμηρίωση αποτελεί ένα απτό αποτέλεσμα ολόκληρης της διαδικασίας.

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

Δώστε προσοχή στην επιλογή του χώρου και βεβαιωθείτε ότι οι αναλογίες του αντιστοιχούν σε αυτές ενός φωτογραφικού κάδρου. Κατά τον σχηματισμό ζευγαριών ή μικρών ομάδων, λάβετε υπόψη πιθανές πολιτισμικές ευαισθησίες. Προσπαθήστε να αφήνετε όσο το δυνατόν περισσότερη ελευθερία, παραμένοντας ταυτόχρονα διαρκώς παρόντες και διαθέσιμοι για υποστήριξη. Συνιστάται να προβλέπεται χρόνος για ανατροφοδότηση στο τέλος κάθε session

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Η δραστηριότητα αυτή στοχεύει στην ενίσχυση της αυτονομίας και στη δημιουργία δεσμών μέσα από τη γνωριμία με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας. Τα διαφορετικά χρώματα των post-it προσφέρουν ένα οπτικό στοιχείο που βοηθά στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο δομείται μια πρόταση.

centro creazione cultura

Δραστηριότητες

1
10'
Επιλογή και πλαισίωση του χώρου

Επιλέξτε χώρους όπου είναι δυνατό να οριοθετηθούν ορθογώνια με χάρτινη ταινία. Πλαισιώστε τον επιλεγμένο χώρο με την κάμερα του κινητού τηλεφώνου για να δείτε πόσος χώρος απαιτείται. Συμπεριλάβετε τόσο τους τοίχους όσο και το δάπεδο.

2
5'
[Προαιρετικό] Δημιουργία ζευγαριών

Μέσα στον επιλεγμένο χώρο, εντοπίστε δύο χαρακτηριστικά ή τοποθετήστε δύο αντικείμενα και σημειώστε τα με τα ονόματά τους. Στη συνέχεια, τα μέλη της ομάδας αναζητούν τα αντικείμενα και συναντιούνται σε ζευγάρια στον ίδιο χώρο.

3
5'
Προσφορά υλικών

Δώστε στα ζευγάρια ή τις μικρές ομάδες post-it: κίτρινα για ονόματα και πράγματα/ουσιαστικά, κόκκινα για ενέργειες/ρήματα και μπλε για χαρακτηρισμούς/επίθετα.

4
20'
Πρώτη φωτογραφία και δημιουργία ιστορίας

Τα ζευγάρια (ή οι μικρές ομάδες) τραβούν αρχικά μια πρώτη φωτογραφία του άδειου χώρου. Στη συνέχεια ξεκινούν να χτίζουν την ιστορία τους, αποφασίζοντας ελεύθερα αν θα συμπεριλάβουν τους εαυτούς τους στο κάδρο ή αν θα χρησιμοποιήσουν αντικείμενα που τους βοηθούν να μάθουν και να μοιραστούν αυτό που θέλουν.

5
5'
Γραφή και μετάφραση

Η ομάδα καλείτε να γράψει προτάσεις στη μητρική της γλώσσα και να τις μεταφράσει στη γλώσσα που μαθαίνει. Στόχος είναι να δημιουργηθεί σύνδεση με τους άλλους μέσα από το μοίρασμα της προσωπικής κουλτούρας, γι' αυτό μην διστάσετε να χρησιμοποιήσετε ψηφιακά εργαλεία μετάφρασης.

Μετά τα πρώτα 30 λεπτά, ζητήστε από την ομάδα να τραβήξει μια φωτογραφία. Κάθε φορά πριν φύγετε από τον χώρο, θυμηθείτε να τραβάτε μια φωτογραφία που να τεκμηριώνει την πρόοδο ή τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν.

6
Ο χρόνος κατανέμεται στα επόμενα session
Παρακολούθηση και εξέλιξη του έργου

Οι χώροι θα πρέπει να παραμείνουν έτσι μέχρι το τέλος των συνεδριών, ώστε σε κάθε συνεδρία να μπορεί να προστεθεί ή να τροποποιηθεί κάτι, μέχρι τα ζευγάρια / οι μικρές ομάδες να αποφασίσουν ότι έχουν ολοκληρώσει, οπότε και θα ληφθεί η τελική φωτογραφία

7
15'
Τελικό μοίρασμα

Στο τέλος, θα υπάρξει ένα μέρος αφιερωμένο στον διαμοιρασμό. Εσωτερικά, μέσα στην ομάδα, θα μοιραστούν όσα βίωσαν και όσα ανακάλυψαν ο ένας για τον άλλον. Πιθανώς να υπάρξει και εξωτερικός διαμοιρασμός, π.χ. μια έκθεση με τις λήψεις των ομάδων, διασφαλίζοντας ότι θα υπάρχει ο ίδιος αριθμός φωτογραφιών για κάθε ζευγάρι / μικρή ομάδα.

Το τέρας μέσα μου

Εκπαιδεύτριες

Angela Cantelli,
María Marín

Διάρκεια

40’-45’ (μπορεί να επιμηκυνθεί)

Απαιτήσεις του χώρου

Σε εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο. Απαιτείται μεγάλος χώρος για τρέξιμο και κίνηση

Γλωσσικό επίπεδο

Οποιοδήποτε επίπεδο. Πλούσιο λεξιλόγιο ανάλογα με το επίπεδο της ομάδας

Απαιτήσεις/εξοπλισμός

- Προβολέας
- Υπολογιστής με ηχεία
- Λευκός πίνακας ή μεγάλο χαρτόνι
- Μαύρος μαρκαδόρος

Σκοπός και θέμα

Θα χρησιμοποιήσουμε τη μουσική και τον χορό Flamenco ως έναν δυναμικό τρόπο εκμάθησης λεξιλογίου που σχετίζεται με τα μέρη του σώματος και την έκφραση σωματικής ενόχλησης ή πόνου. Προσφέρει μια ευχάριστη και συμμετοχική ευκαιρία για εξερεύνηση του πολιτισμού και της τέχνης, εισάγοντας την ομάδα στην παραδοσιακή μουσική μιας άλλης χώρας, καθιστώντας τον πολιτισμό της πιο προσιτό. Άλλωστε, η εκμάθηση μιας γλώσσας σημαίνει και σύνδεση με τις καλλιτεχνικές και πολιτισμικές της εκφράσεις.

Εμπνευσμένη από το Flamenco, η δραστηριότητα αυτή μπορεί να προσαρμοστεί σε οποιοδήποτε είδος μουσικής ή πολιτισμού. Με λίγη φαντασία, οι χαρακτήρες αλλάζουν (μπαλέτο με κλασική μουσική, δραματική όπερα ή αφρικανικοί ρυθμοί με παραδοσιακό χορό), γεγονός που την καθιστά ευέλικτη και κατάλληλη για οποιοδήποτε θεματικό πλαίσιο..

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

Η δραστηριότητα αυτή είναι ιδανική όταν η ομάδα αισθάνεται ήδη πιο άνετα και δεμένη, αλλά μπορεί επίσης να λειτουργήσει ως ένα εξαιρετικό icebreaker. Βοηθά την ομάδα να χαλαρώσουν και να αγκαλιάσουν τον εσωτερικό τους κωμικό. Θα πειραματιστούν με την αποδόμηση των κινήσεών τους για τη δημιουργία διαφορετικών χαρακτήρων, ο καθένας με τον δικό του μοναδικό τρόπο κίνησης και κατάληψης του χώρου.
Αριθμός συμμετεχόντων: Όσο περισσότεροι, τόσο το καλύτερο! Ο ελάχιστος αριθμός είναι 3 συμμετέχοντες.

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Δημιουργεί μια ευχάριστη ατμόσφαιρα που διευκολύνει τη μάθηση. Οι συμμετέχοντες θα μάθουν να γελούν με τον εαυτό τους, υιοθετώντας το χιούμορ και παίζοντας με υπερβολικές, αστείες εκφράσεις. Εστιάζει σε χρήσιμο λεξιλόγιο και γλωσσικές δομές για την έκφραση πόνου και δυσκολίας. Αν και προορίζεται ως εισαγωγική δραστηριότητα σε μια νέα θεματική, μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την εμβάθυνση και την επέκταση της κατανόησης του θέματος.

Instituto Andaluz
de Formación y Mercado

Δραστηριότητες

1 10'-15'
Warm-up

Πριν ξεκινήσουμε το παιχνίδι, ας ζεστάνουμε το σώμα μας. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα από τα προτεινόμενα μουσικά κομμάτια ή να επιλέξετε οποιαδήποτε μουσική Flamenco έχετε όρεξη να ακούσετε. Κατά τη διάρκεια αυτής της προθέρμανσης, είναι σημαντικό να γίνει μια αναλυτική επανάληψη όλων των μερών του σώματος, ονομάζοντάς τα καθώς κινούμαστε. Η ιδέα είναι να κινείται κάθε μέρος του σώματος όπως θα το έκανε ένας/μία χορευτής/χορεύτρια Flamenco. Δεν χρειάζεται να γνωρίζετε τέλεια τον χορό Flamenco — απλώς μιμηθείτε το ύφος όσο καλύτερα μπορείτε. Ενθαρρύνετε την ομάδα να ονομάζει κάθε μέρος του σώματος τη στιγμή που κινείται. Αυτό σας βοηθά να παρακολουθείτε το επίπεδο του λεξιλογίου τους που σχετίζεται με το σώμα. Μόλις ζεσταθεί ολόκληρο το σώμα, πάρτε μια "στάση Flamenco" και φωνάξτε με περηφάνια «¡Olé!».
Παραλλαγή: Ανάλογα με το γλωσσικό επίπεδο των συμμετεχόντων, μπορείτε να προσθέσετε ρήματα που σχετίζονται με την κίνηση (π.χ. τεντώνω, στρίβω, περιστρέφω), χρησιμοποιήσετε πιο εξειδικευμένο λεξιλόγιο (π.χ. χέρι – δάχτυλα – νύχια – καρποί κ.λπ.).

3 10'-15'
Το παιχνίδι

Ο "κυνηγός" γίνεται το Τέρας του Flamenco. Αρχικά, η ομάδα συμφωνεί σε έναν χώρο παιχνιδιού (γυμναστήριο, παιδική χαρά, πλατεία). Ο συντονιστής ονομάζει ένα μέρος του σώματος π.χ. το δεξί χέρι, το οποίο σηματοδοτεί την αργή μεταμόρφωση του τέρατος, που ολοκληρώνεται με την περήφανη στάση Flamenco από το Βήμα 1. Στη συνέχεια, το τέρας κυνηγά τους υπόλοιπους, προσπαθώντας να αγγίξει κάποιον. Όποιος/α αγγιχτεί γίνεται το νέο τέρας και ξεκινά τη δική του/της μεταμόρφωση από ένα άλλο μέρος του σώματος, που επιλέγεται από το προηγούμενο τέρας. Το παιχνίδι μπορεί να παιχτεί και με λίγα άτομα, αλλά είναι πιο διασκεδαστικό με μεγαλύτερη ομάδα.»
Παραλλαγή:

- Προσθέστε μια «ασφαλή ζώνη» συμφωνημένη από την ομάδα.
- Τα τέρατα κινούνται ως οι χαρακτήρες που έχουν δημιουργήσει, ο καθένας με το δικό του σχήμα σώματος, βάδισμα, ιδανικό για εξάσκηση λεξιλογίου και γραμματικής.

2 5'
Αντλήστε έμπνευση

Αφού ολοκληρώσουμε την προθέρμανση, μπορούμε να παρακολουθήσουμε μερικές εικόνες και βίντεο για να εμπνευστούμε για την επόμενη δραστηριότητα. Σε περίπτωση που χρησιμοποιείτε Flamenco, εδώ μπορείτε να βρείτε χρήσιμο υλικό για να δείξετε στους μαθητές σας — Πηγές έμπνευσης:

- Bulería – Paquera de Jerez
- Figuras Flamencas – Patricio Hidalgo

Παραλλαγή: Ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών σας, μπορεί να αποτελέσει μια ωραία ευκαιρία να προσπαθήσουν να περιγράψουν αυτό που βλέπουν και/ή τι τους αρέσει και τι δεν τους αρέσει.

4 10'
Σύντομος διάλογος

«Σε κύκλο, μιμηθείτε το quejío (θρήνο/κραυγή) από το βίντεο για να δημιουργήσετε έναν απλό διάλογο:
A: "Αααάϊιι!" (σαν να πονά, υιοθετώντας το ύφος ενός τραγουδιστή Flamenco)
B: "Τι σε πονάει;"
A: "Το δάχτυλό μου!"
B: "Ωωω..."
Δύο άτομα ξεκινούν· στη συνέχεια οι ρόλοι περνούν κυκλικά μέχρι να συμμετάσχουν όλοι. Γράψτε τον διάλογο στον πίνακα ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να τον παρακολουθούν.

Σημείωση: Το quejío είναι το θρηνητικό/κραυγαλέο μέρος του τραγουδιού Flamenco, το οποίο συχνά ξεκινά με "αααάϊιι" και εκφράζει έντονο συναίσθημα.

Παραλλαγή:
Επεκτείνετε τον διάλογο: περιγράψτε τι συνέβη, προσθέστε περισσότερες ερωτήσεις ή ζητήστε από τον/την B να προτείνει λύσεις.

5 5'
Ώρα για φωτογραφία

Τέλος, με τις στάσεις flamenco που εξασκήσαμε, μπορούμε να βγάλουμε όλοι μαζί μια φωτογραφία.

Ο δήμαρχος λέει

Εκπαιδεύτριες	Διάρκεια	Απαιτήσεις χώρου	Γλωσσικό επίπεδο
Angela Cantelli, María Marín	30’-40’	Εσωτερικός χώρος (μεγάλος, άδειος χώρος) ή μικρότερος χώρος	Ιδανική άσκηση για αρχάριους και για ομάδες με μικτό γλωσσικό επίπεδο. Μπορεί να εμπλουτιστεί και να προσαρμοστεί, όπως προτείνεται στο Βήμα 2.

Απαιτήσεις/εξοπλισμός

- Προβολέας
- Υπολογιστής με ηχεία
- Λευκός πίνακας ή χαρτόνι
- Μαρκαδόροι
- Ρούχα και αξεσουάρ

Σκοπός και θέμα

Κύριος στόχος της είναι η ενίσχυση ή η εισαγωγή νέου λεξιλογίου που αφορά την ένδυση και τα σχετικά επίθετα. Μπορεί επίσης να αξιοποιηθεί για την εξάσκηση στην περιγραφή του τι φοράει κάποιος με έναν ευχάριστο και χαλαρό τρόπο, ενώ παράλληλα βοηθά τους συμμετέχοντες να γνωριστούν καλύτερα και να ενισχυθεί το αίσθημα της ομάδας. Μπορεί να λειτουργήσει ως ένα ευέλικτο εργαλείο μετάβασης μεταξύ διαφορετικών δραστηριοτήτων.

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως icebreaker, ως δραστηριότητα προθέρμανσης ή αποφόρτισης και μπορεί να προσαρμοστεί ώστε να ανταποκρίνεται στους χρονικούς περιορισμούς της συνεδρίας. Συνιστάται να υπάρχει σαφές και ορατό λεξιλόγιο, καθώς αυτό είναι απαραίτητο για το παιχνίδι. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι όλοι οι συμμετέχοντες αισθάνονται άνετα και με αυτοπεποίθηση, ανεξάρτητα από το γλωσσικό τους επίπεδο.

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Η επίδειξη μόδας αποτελεί έναν διασκεδαστικό τρόπο να δουλέψει κανείς τη σκηνική παρουσία, ενώ παράλληλα μαθαίνει νέο λεξιλόγιο. Οι συμμετέχοντες εμπλέκονται σε μια ευχάριστη δραστηριότητα που διευκολύνει την απομνημόνευση όρων σχετικών με την ένδυση. Το χαλαρό περιβάλλον ενθαρρύνει την ενεργή συμμετοχή χωρίς πίεση. Παράλληλα, συμβάλλει στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησης μέσω της εξάσκησης στον προφορικό λόγο και στην έκφραση μπροστά σε άλλους. Συνολικά, δημιουργεί έναν υποστηρικτικό χώρο μάθησης και βελτίωσης των γλωσσικών δεξιοτήτων.

Instituto Andaluz de Formación y Mercado

Δραστηριότητες

1

5'-10'

Περπάτημα

Για μια σύντομη προθέρμανση, θα πειραματιστούμε με διαφορετικούς τρόπους περπατήματος. Θα περπατήσουμε σαν να βιαζόμαστε, σαν να είμαστε κουρασμένοι ή σαν να περπατάμε πάνω σε καυτή άμμο.
Ο συντονιστής μπορεί να χρησιμοποιήσει τη φαντασία του/της για να προτείνει διαφορετικά σενάρια στα οποία περπατά η ομάδα. Αυτό θα μας βοηθήσει να μάθουμε νέες λέξεις για να περιγράψουμε αυτές τις κινήσεις.

2

10'-15'

Fashion show

- Πριν ξεκινήσουμε, αφιερώνουμε λίγα λεπτά για να παρουσιάσουμε τα ρούχα και τα αξεσουάρ που θέλουμε να μάθουν ή να επαναλάβουν οι συμμετέχοντες. Επαναλαμβάνουμε όλοι μαζί το λεξιλόγιο. Μπορούμε να δείξουμε πραγματικά αντικείμενα ένδυσης ή να χρησιμοποιήσουμε εικόνες μέσω του προβολέα, ιδιαίτερα αν θέλουμε να δείξουμε και τον γραπτό τύπο των λέξεων.
- Μετά από αυτή την επανάληψη, επιλέγουμε μερικούς συμμετέχοντες, τους ντύνουμε με τα ρούχα και τα αξεσουάρ που έχουμε φέρει και ξεκινάμε την επίδειξη μόδας. Εναλλάξ, οι συμμετέχοντες περιγράφουν τι φοράνε τα "μοντέλα" καθώς περπατούν στην πασαρέλα στο κέντρο της αίθουσας. Για να γίνει η δραστηριότητα πιο ευχάριστη, μπορούμε να βάλουμε κατάλληλη μουσική.
- Μετά από αυτή τη στιγμή μόδας, επαναλαμβάνουμε όλοι μαζί το λεξιλόγιο πριν περάσουμε στην επόμενη δραστηριότητα.

Παραλλαγή:
Αν το γλωσσικό επίπεδο των συμμετεχόντων το επιτρέπει, μπορείτε να προσθέσετε και άλλους ρόλους, όπως τον/την παρουσιαστή/στρια της επίδειξης, τον/την σχεδιαστή/στρια μόδας και άλλους χαρακτήρες από το κοινό, οι οποίοι μπορούν να εκφράζουν τη γνώμη τους.

3

10'

Ο δήμαρχος λέει

Μπορούμε να παίξουμε με καρέκλες ή με σημάδια στο πάτωμα.

- Κάθε συμμετέχων καταλαμβάνει μία θέση (δεν αφήνονται κενές θέσεις) και ένα άτομο στέκεται στο κέντρο του κύκλου.
- Το άτομο αυτό θα πει: "Ο δήμαρχος λέει ότι όσοι φοράνε... [ένα κόκκινο μπλουζάκι] πρέπει να αλλάξουν θέση."
- Όσοι φορούν το συγκεκριμένο ρούχο πρέπει να αφήσουν τη θέση τους και να βρουν μια άλλη. Κανείς δεν μπορεί να παραμείνει στην ίδια θέση — ο στόχος είναι να απομακρυνθεί κανείς από τη δική του.
- Καθώς θα υπάρχει μία θέση λιγότερη, ένα άτομο θα μείνει χωρίς θέση. Αυτό το άτομο θα είναι το επόμενο που θα σταθεί στο κέντρο του κύκλου και θα ανακοινώσει τον επόμενο κανόνα του δημάρχου.

Χορεύοντας τη ρουτίνα μου

Εκπαιδεύτριες	Διάρκεια	Απαιτήσεις χώρου	Γλωσσικό επίπεδο
Angela Cantelli, María Marín	45’ - 60’	Μέσα ή έξω	A2 – Βελτίωση του χρόνου ενεστώτα, των προσωπικών αντωνυμιών και διερεύνηση του λεξιλογίου.

Απαιτήσεις/εξοπλισμός

Συνιστάται πάντοτε η χρήση λευκού πίνακα, ώστε να μπορείτε να σημειώνετε το λεξιλόγιο. Επίσης, για αυτή την άσκηση, είναι ωφέλιμο να δουλέψετε με μουσική

Σκοπός και θέμα

Σε αυτή την άσκηση θα μάθουμε εκφράσεις που σχετίζονται με την καθημερινή μας ρουτίνα και θα εργαστούμε στον ενεστώτα απλό χρόνο. Πέρα από τον γλωσσικό στόχο, επιδιώκεται οι συμμετέχοντες να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους και τη σχέση τους με το σώμα τους, καθώς και να ενθαρρυνθούν να εξερευνήσουν και να πειραματιστούν με την κίνηση.

Οδηγίες για την ορθή υλοποίηση

Δημιουργήστε ένα φιλόξενο περιβάλλον, όπου η ομάδα αισθάνεται άνετα να εξερευνήσει την κίνηση. Δώστε προσοχή στις διαφορετικές σωματικές συνθήκες, στα επίπεδα ενέργειας και στις πολιτισμικές ζώνες άνεσης που σχετίζονται με τη σωματική έκφραση. Ενθαρρύνετε όλους να συμμετέχουν με τον δικό τους ρυθμό, χωρίς πίεση να “χορεύουν καλά”. Βεβαιωθείτε ότι το λεξιλόγιο που είναι γραμμένο στον πίνακα παραμένει ορατό, ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να συνδέουν την κίνηση με τη γλώσσα. Κατά την επιλογή μουσικής, προτιμήστε ρυθμούς που διευκολύνουν την κίνηση και δεν αποσπούν την προσοχή· προσφέρετε περισσότερες από μία επιλογές, ώστε οι συμμετέχοντες να βρουν αυτό που τους ταιριάζει. Κατά τις φάσεις της παντομίμας και του χορού, κινηθείτε διακριτικά ανάμεσα στην ομάδα για να καθοδηγείτε, να ενθαρρύνετε και να βοηθάτε στη διευκρίνιση του λεξιλογίου όταν χρειάζεται, επιτρέποντας παράλληλα στους συμμετέχοντες να παραμένουν αυτόνομοι στις δημιουργικές τους επιλογές

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων

Σε αυτή την άσκηση εργαζόμαστε με τη βιωματική μάθηση, που εστιάζει στη μάθηση μέσω της δράσης και της σωματικής εμπειρίας. Το σώμα δεν είναι απλώς ένα όχημα του νου, αλλά ένα θεμελιώδες εργαλείο για την κατανόηση και τη διατήρηση της γνώσης.
Ο χορός αποτελεί πρακτική που θρέφει το σύνολο της ύπαρξής μας. Σε σωματικό επίπεδο, ενισχύει τον συντονισμό, την ισορροπία και την ευλυγισία, συμβάλλοντας στη γενικότερη φυσική κατάσταση. Σε κοινωνικό επίπεδο, ο χώρος του χορού μετατρέπεται σε έναν ζωντανό τόπο σύνδεσης, καλλιεργώντας την επικοινωνία και τη συνεργασία κινούμαστε μαζί. Επιπλέον, η εκμάθηση κινήσεων και η έκφραση μέσω της κίνησης ενδυναμώνουν την αυτοπεποίθηση και μια θετική εικόνα σώματος, επιτρέποντάς μας να σταθούμε στον κόσμο με μεγαλύτερη σιγουριά. Η αναζήτηση του δικού μας χορού είναι ιδιαίτερα σημαντική και το να ξεκινάμε από κάτι που αρχικά δεν σχετίζεται άμεσα με τον χορό μπορεί να μειώσει το άγχος και την απογοήτευση.

Instituto Andaluz de Formación y Mercado

1

10'

Καθημερινό λεξιλόγιο ρουτίνας

Για να ξεκινήσουμε, ενθαρρύνουμε τους συμμετέχοντες να αναφέρουν ενέργειες που σχετίζονται με την καθημερινή τους ρουτίνα, ξεκινώντας από τη στιγμή που ξυπνούν στο κρεβάτι. Ανάλογα με το επίπεδό τους, θα χρησιμοποιήσουν πιο απλές ή πιο σύνθετες εκφράσεις και μπορεί να χρησιμοποιούν ή όχι αυτοπαθή ρήματα. Ο συντονιστής θα συμπληρώνει την έκφραση και θα τη γράφει στον λευκό πίνακα:
π.χ. "Σηκώνομαι", "Βουρτσίζω τα δόντια μου", "Ετοιμάζω πρωινό"...

2

10'-20'

Μιμηθείτε την ρουτίνα

Αφού συγκεντρώσουμε έναν ικανοποιητικό αριθμό καθημερινών ενεργειών, κάθε άτομο θα επιλέξει μία και θα την αναπαραστήσει με παντομίμα, ώστε τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας να μαντέψουν ποια ενέργεια είναι.
Ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο, μπορούμε να αφιερώσουμε περισσότερο χρόνο στην ανάπτυξη της δραστηριότητας, παρέχοντας ορισμένες κατευθύνσεις σχετικά με το πώς να δουλέψουμε με την κίνηση κατά την παντομίμα, ώστε η απόδοση να είναι όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστική.

3

20'-30'

Δημιουργήστε χορό

Το επόμενο βήμα θα είναι να αποδομήσουμε τη δραστηριότητά μας, η οποία θα αποτελεί ήδη μια κινητική παρτιτούρα, και να δημιουργήσουμε έναν χορό. Μπορούν να επιλεγούν διαφορετικά μουσικά κομμάτια, ώστε οι συμμετέχοντες να προσαρμόσουν την παρτιτούρα τους σε αυτά.

© Emilie Tronche - "Samuel"

Αξιολόγηση & Ανατροφοδότηση

Καθ' όλη τη διάρκεια του Talk2Me, η αξιολόγηση δεν αφορούσε μόνο αριθμούς· αφορούσε επίσης την ακρόαση, την παρατήρηση και την αίσθηση του αντίκτυπου που έχει η δημιουργική εκμάθηση γλωσσών στην αυτοπεποίθηση των νέων και στο αίσθημα του ανήκειν.

Δείκτες

Σε διάστημα δύο ετών, το έργο Talk2Me κινητοποίησε:

- 300+ συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων νέων μεταναστών και ντόπιων νέων·
- 25 καλλιτέχνες/εκπαιδευτές, οι οποίοι εφάρμοσαν δημιουργικές μεθόδους·
- 5 χώρες και περισσότερες από 20 γλώσσες που εκπροσωπήθηκαν στα εργαστήρια·
- 12 εργαλεία που αναπτύχθηκαν·
- 5 συλλογικές δημιουργίες και 5 σύντομα βίντεο που τεκμηριώνουν τη διαδικασία·
- 1 trailer του έργου.

Τα ποσοτικά δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω εντύπων συμμετοχής και αναφορών των εταίρων, ενώ τα ποιοτικά δεδομένα προέκυψαν από παρατηρήσεις, συνεντεύξεις και αναστοχασμούς των συμμετεχόντων. Η αξιολόγηση επικεντρώθηκε σε τρεις βασικές διαστάσεις:

- Γλωσσική ανάπτυξη – βελτίωση της έκφρασης, της κατανόησης και της κινητοποίησης για επικοινωνία.
- Κοινωνική ένταξη – αυξημένη αλληλεπίδραση, ενσυναίσθηση και αμοιβαία κατανόηση.
- Δημιουργική εμπλοκή – αίσθημα υπερηφάνειας, χαράς και ιδιοκτησίας μέσα από την καλλιτεχνική έκφραση.

Συμπεράσματα από συζητήσεις με τους εμπλεκόμενους φορείς και άτομα

Στο πλαίσιο του έργου Talk2Me, οργανώσαμε ενημερωτικές συναντήσεις (Info Sessions) που έφεραν κοντά οργανώσεις υποστήριξης μεταναστών, σχολεία, εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς λειτουργούς, συμμετέχοντες και τοπικούς φορείς, με στόχο την αξιολόγηση της χρήσης καλλιτεχνικών πρακτικών στη γλωσσική εκμάθηση.
Οι ανταλλαγές ανέδειξαν ότι οι μέθοδοι αυτές θεωρούνται προσαρμόσιμες τόσο σε τυπικά όσο και σε μη τυπικά μαθησιακά περιβάλλοντα, εφαρμόσιμες σε μικρούς χώρους και αξιοποιήσιμες από εκπαιδευτικούς χωρίς εξειδικευμένες καλλιτεχνικές δεξιότητες.
Οι συμμετέχοντες επισήμαναν ότι οι δραστηριότητες που περιλαμβάνουν κίνηση, αναπνοή και παιγνιώδη αλληλεπίδραση συμβάλλουν στη μείωση του άγχους, ενισχύουν τη συνοχή της ομάδας και ενθαρρύνουν την έκφραση από τα πρώτα στάδια ενός γλωσσικού μαθήματος.
Η μορφή της στρογγυλής τράπεζας διευκόλυνε την ενεργή συμμετοχή και επέτρεψε στους εμπλεκόμενους φορείς να μοιραστούν εμπειρίες και να συζητήσουν κοινές προκλήσεις. Ένα επαναλαμβανόμενο σημείο που αναδείχθηκε κατά τη διάρκεια των συναντήσεων αφορούσε τη δυσκολία διασφάλισης μακροπρόθεσμης συνέχειας, λόγω της εξάρτησης από εξωτερική χρηματοδότηση.
Συνολικά, η ανατροφοδότηση κατέδειξε έντονο ενδιαφέρον για τη διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη αυτών των προσεγγίσεων, καθώς και αναγνώριση των θετικών τους επιδράσεων στη γλωσσική και κοινωνική ένταξη των νέων μεταναστών.

Τί μάθαμε

Το Talk2Me επιβεβαίωσε ότι η δημιουργική πολυγλωσσική εκπαίδευση έχει ουσιαστικό αντίκτυπο τόσο στους μαθητευόμενους όσο και στους εκπαιδευτικούς. Όταν η τέχνη εισέρχεται στη μαθησιακή διαδικασία, αναδιαμορφώνει την επικοινωνία — μετατρέποντας τον φόβο σε παιχνίδι και τη διαφορετικότητα σε διάλογο.
Οι εταίροι ανέδειξαν τρία βασικά διδάγματα:

- Η συνδημιουργία είναι πιο αποτελεσματική από την απλή διδασκαλία.
- Τα συναισθήματα και η φαντασία είναι ουσιώδη στοιχεία της μάθησης.
- Τα δίκτυα και τα κοινά εργαλεία καθιστούν την καινοτομία βιώσιμη.

Κοιτάζοντας μπροστά

Η επιτυχία του έργου δεν έγκειται μόνο στις δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν, αλλά και στις συνδέσεις που δημιουργήθηκαν μεταξύ των συμμετεχόντων και των εταίρων. Κάθε εργαστήριο, βίντεο και ανταλλαγή αποτέλεσε μέρος μιας κοινής ευρωπαϊκής ιστορίας.
Ελπίζουμε ότι αυτά τα συμπεράσματα θα εμπνεύσουν μελλοντικές πρωτοβουλίες — ώστε οι τέχνες και οι γλώσσες να συνεχίσουν να συνομιλούν μεταξύ τους, πέρα από σύνορα και πέρα από λέξεις.

Παραρτήματα

Websites των εταίρων

- Les Têtes de l'Art: https://lestetesdelart.fr
- Instituto Andaluz de Formación y Mercado (IAFM): https://iafm.com
- Synergy of Music Theatre (SMouTh): https://smouth.com
- Centro di Creazione e Cultura: https://www.centrocreazionecultura.eu
- Subjective Values Foundation: https://szubjektiv.org/en/

Αναγνωρίσεις

Το παρόν έντυπο δημιουργήθηκε από κοινού από καλλιτέχνες, εκπαιδευτικούς και νέους συμμετέχοντες από όλη την Ευρώπη.
Ευχαριστούμε θερμά όλους τους τοπικούς εταίρους, τους εθελοντές και τις κοινότητες που κατέστησαν δυνατή την υλοποίηση του έργου.
Το Talk2Me συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της δράσης KA220-YOU – Συμπράξεις Συνεργασίας στον Τομέα της Νεολαίας.
Συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA φέρουν ευθύνη για το περιεχόμενό τους.

talk 2 me